

COMMISSION DE LA DÉFENSE NATIONALE

du

MERCREDI 3 JUIN 2020

Après-midi

COMMISSIE VOOR LANDSVERDEDIGING

van

WOENSDAG 3 JUNI 2020

Namiddag

De openbare commissievergadering wordt geopend om 15.59 uur en voorgezeten door de heer Peter Buysrogge.

La réunion publique de commission est ouverte à 15 h 59 et présidée par M. Peter Buysrogge.

De **voorzitter**: Deze vergadering was oorspronkelijk gepland voor deze morgen maar die kon niet doorgaan omdat de aanwezigheid van de minister vereist was op de Nationale Veiligheidsraad. Er werd in de Conferentie van voorzitters beslist om de commissievergadering op te splitsen in twee delen: de resoluties die op de agenda stonden komen aan bod in de vergadering van morgen om 11.00 uur, het actualiteitsdebat en de vragen zullen nu worden behandeld.

[01] Masques de protection: débat d'actualité et questions jointes de

- Patrick Prévot à Maggie De Block (Affaires sociales, Santé publique, Asile et Migration) sur "La commande de 15 millions de masques à la société luxembourgeoise Avrox" (55006195C)
- Jan Bertels à Alexander De Croo (VPM Finances et Coopération au développement) sur "L'achat de masques de protection à l'entreprise luxembourgeoise Avrox" (55006290C)
- Peter Buysrogge à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Le rôle de la Défense dans la distribution de masques de protection" (55006340C)
- Kris Verduyck à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "La livraison de masques de protection pour la population belge" (55006354C)
- Kathleen Depoorter à Philippe De Backer (Agenda numérique, Télécommunications et Poste) sur "La distribution de masques de protection par les pharmaciens" (55006359C)
- Steven Creyelman à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Le fournisseur de masques de protection pour la Défense mis en cause" (55006389C)
- Steven Creyelman à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Le COVID-19 et le retard dans la livraison de masques de protection" (55006393C)
- John Crombez à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "La Cairo Amman Bank et la commande de masques de protection" (55006403C)
- Yoleen Van Camp à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Les écrans faciaux versus les masques de protection" (55006435C)
- Nadia Moscufo à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Les masques en tissu" (55006461C)
- Hugues Bayet à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "La commande de masques effectuée par la Défense" (55006486C)
- Julie Chanson à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Le suivi de la commande de masques" (55006610C)
- Georges Dallemagne à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "La livraison de masques" (55006618C)
- Wouter De Vriendt à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "La commande de masques buccaux" (55006627C)
- Kathleen Depoorter à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Le COVID-19 et la distribution de masques de protection" (55006684C)
- Michael Freilich à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "L'état actuel de la situation en ce qui concerne l'achat de masques de protection par la Défense" (55006690C)
- Steven Creyelman à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Le COVID-19 et le contrat-cadre pour les masques de protection" (55006724C)

[01] Mondmaskers: actualiteitsdebat en toegevoegde vragen van

- Patrick Prévot aan Maggie De Block (Sociale Zaken, Volksgezondheid, Asiel en Migratie) over "De bestelling van 15 miljoen mondmaskers bij het Luxemburgse bedrijf Avrox" (55006195C)
- Jan Bertels aan Alexander De Croo (VEM Financiën en Ontwikkelingssamenwerking) over "De aankoop van mondmaskers bij het Luxemburgse bedrijf Avrox" (55006290C)
- Peter Buysrogge aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De rol van Defensie in de distributie van mondmaskers" (55006340C)
- Kris Verduyckt aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De levering van mondmaskers voor de Belgische bevolking" (55006354C)
- Kathleen Depoorter aan Philippe De Backer (Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post) over "De verdeling van mondmaskers door apothekers" (55006359C)
- Steven Creyelman aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De in opspraak gekomen leverancier van mondmaskers voor Defensie" (55006389C)
- Steven Creyelman aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "COVID-19 en de vertraging in de levering van mondmaskers" (55006393C)
- John Crombez aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "Cairo Amman Bank en de bestelling van mondmaskers" (55006403C)
- Yoleen Van Camp aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "Face shields versus mondmaskers" (55006435C)
- Nadia Moscufo aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De stoffen mondmaskers" (55006461C)
- Hugues Bayet aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De door Defensie bestelde mondmaskers" (55006486C)
- Julie Chanson aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De opvolging van de mondmaskerbestelling" (55006610C)
- Georges Dallemagne aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De levering van mondmaskers" (55006618C)
- Wouter De Vriendt aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De bestelling van mondmaskers" (55006627C)
- Kathleen Depoorter aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "COVID-19 en de verdeling van mondmaskers" (55006684C)
- Michael Freilich aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De actuele stand van zaken inzake de aankoop van mondmaskers door Defensie" (55006690C)
- Steven Creyelman aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "COVID-19 en het raamcontract voor mondmaskers" (55006724C)

01.01 Patrick Prévot (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, pour rappel, le gouvernement fédéral a commandé 15 millions de masques en tissu via la société luxembourgeoise Avrox.

Alors que vous avez justifié le choix d'une société européenne, luxembourgeoise, par souci de rapidité, force est de constater que la commande a pris du retard et qu'une grosse partie des masques n'a toujours pas été distribuée.

Monsieur le ministre, combien de masques ont-ils été distribués à ce jour par la société Avrox? Pouvez-vous nous donner davantage de détails sur les livraisons dans les prochains jours et les prochaines semaines? Comment ces masques seront-ils distribués? Pouvez-vous nous apporter des éclaircissements sur les amendes de retard qui figurent dans le contrat passé avec la société Avrox? À ce jour, à combien se chiffraient déjà les amendes, étant donné les retards déjà constatés?

01.02 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de minister, collega Freilich heeft al een aantal vragen gesteld over de gunning en de procedure. Hij zal daarover straks nog een aantal bijkomende vragen stellen. Over de levering, de distributie en de eventuele rol van de apothekers in dit verhaal zullen collega's Van Camp en Depoorter straks nog vragen stellen.

Wij willen echter graag allemaal weten wat nu exact de stand van zaken is van de opdracht. Hoeveel van de bestelde maskers zijn al geleverd en hoe zal de distributie verlopen? Welke rol zullen eventueel de apothekers hierin spelen? Welke rol verwacht u dat regionale en lokale besturen opnemen in dit verhaal?

01.03 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vragen gaan over de verdeling van de mondmaskers, besteld bij de firma Avrox, onder onze burgers. Daarover zou er onderhandeld zijn met de apothekersverenigingen APB en OPHACO en er zou een akkoord zijn.

Mijnheer de minister, hoe zit dat akkoord in elkaar? Welke zijn de modaliteiten? Wordt de verdeling in eerste instantie tot bepaalde risicogroepen gericht, of meteen tot de volledige bevolking? Worden de apothekers voor de verdeling vergoed?

Zijn die maskers er al? Vanaf wanneer kan de verdeling via de apotheken gestart worden?

Aangezien de mondkmaskers via de apotheken worden verdeeld, moeten ze aan bepaalde minimale kwaliteitsvereisten voldoen. Ik heb vernomen dat Avrox stalen heeft opgestuurd, maar vermits de levering op zich laat wachten, vraag ik mij af of de nakomende leveringen ook extra getest zullen worden, zodat de apothekers zeker zijn van de kwaliteit van de maskers die zij verdelen.

Hoe komt het dat eerst de deal werd gesloten en dat de maskers pas daarna getest werden? Dat dient normaal gesproken anders te verlopen, meen ik.

Op 22 april werd er een akkoord bereikt met de apothekers over de verdeling van chirurgische mondkmaskers. Om welke redenen is dat akkoord niet doorgegaan? Waarom valt u nu, voor de verdeling van de *community masks*, wel terug op het apothekerskorps?

01.04 Yoleen Van Camp (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijn vraag werd doorverwezen naar minister Goffin omdat verschillende ministers bevoegd zijn voor de mondkmaskers. Ik had de vraag oorspronkelijk gericht aan de ministers De Block en De Backer maar ik werd doorverwezen naar de ministers Goffin en Geens. Intussen kreeg ik het bericht dat minister Geens mijn vraag terug verwees naar minister De Backer. Ik hoop dat minister Goffin mij nu een antwoord kan geven en dat ik niet langer van het kastje naar de muur word gestuurd.

Mijnheer de minister, mijn vraag is heel eenvoudig.

Waarom heeft de overheid niet overwogen om onze bevolking te voorzien van *face shields* als bescherming tegen het virus?

Misschien wil u dat alsnog doen? Er is recent een artikel verschenen in een gerespecteerde wetenschappelijk tijdschrift dat aantoont dat dit een beter alternatief is. De prijs is ook lager. Ik heb het dan niet over de medische *face shields* maar over een eenvoudig model dat verkrijgbaar is voor dezelfde prijs als een mondkmasker. Ze zijn soms zelfs goedkoper want voor een gewoon stoffen mondkmasker – die waarvoor u hebt gekozen en die ik nog steeds niet in mijn bus heb gevonden – moet men de stof rekenen evenals de vervaardiging en de filters terwijl mensen ze ook moeten wassen. Een *face shield* kan men ontsmetten en is dus veel duurzamer. Een *face shield* biedt bovendien meer bescherming, zeker voor leken die niet weten hoe ze met een mondkmasker moeten werken. Een *face shield* bedekt immers het volledige gezicht, waardoor mensen hun ogen niet kunnen aanraken. Zo zijn zij zelf en de anderen beter beschermd.

Overweegt u alsnog om ineens te kiezen voor *face shields* zodat de bevolking fatsoenlijk beschermd is? U hebt uw belofte over de stoffen mondkmaskers immers nog niet kunnen inlossen.

01.05 Hugues Bayet (PS): Monsieur le ministre, je vous avais déjà interrogé sur le marché passé par votre ministère et visant à fournir les 18 millions de masques en tissu aux Belges, une intervention au cours de laquelle j'avais notamment salué l'expertise et la rapidité de votre administration. Je déplorais cependant plusieurs points, notamment le fait que ce marché n'ait pas été passé plus rapidement via la Défense. Le gouvernement aurait peut-être été plus inspiré de lui faire confiance plus tôt.

En ce qui concerne aujourd'hui les aspects pratiques et de choix politiques pour cet énorme marché, il semblerait qu'alors que la livraison devait avoir lieu le 24 mai, sur les 18 millions, seuls 4,5 millions de masques ont été reçus dans les temps. Même si la société luxembourgeoise chargée de livrer le reste devra payer des indemnités par jour de retard, ce marché met en lumière des critiques légitimes de l'industrie belge.

Ainsi, dans la presse, les fédérations Essenscia et Fedustria estiment que ce retard constitue un "manque de respect" pour l'expertise industrielle belge car le délai strict représentait un argument décisif dans l'évaluation des offres. On peut les comprendre. Même si vous n'en êtes pas responsable, l'entreprise sélectionnée n'a pas pu livrer les masques à temps. Je comprends donc tous nos entrepreneurs belges qui

auraient pu vous en livrer au moins la même quantité. Les entreprises soulignent d'ailleurs que "de nombreuses entreprises belges du secteur du textile, de l'habillement et des matières plastiques se sentent ridiculisées", ce qui est évidemment dommage.

Enfin, depuis la dernière commission, des questions supplémentaires sont encore venues se poser sur le profil de la société luxembourgeoise sélectionnée.

Monsieur le ministre, pouvez-vous-nous faire le point sur ce dossier depuis mes précédentes questions, notamment en termes de calendrier et de coût pour l'État? Pour la suite, que peut-on faire, étant donné qu'il s'agit d'un accord-cadre auquel d'autres autorités publiques pourraient faire appel? Une meilleure prise en compte des capacités de production belges pourrait-elle être envisagée?

Quelle est votre réaction suite aux informations parues dans la presse et relatives à la société luxembourgeoise sélectionnée? On a vu une belle villa mais personne ne voulait répondre. Je n'en sais pas plus non plus. Une fois la totalité des masques arrivée et stockée à la caserne de Peutie, des capacités propres de la Défense seront-elles mobilisées pour la distribution? Je vous ai déjà fait part de mes craintes si c'était distribué via les pharmacies. Quel est le rôle des communes?

Vous prévoyez maintenant une livraison pour le 9 juin. Est-ce que ce sera toujours le cas? Cela se fera-t-il via les pharmacies? Allez-vous rapidement informer tous les acteurs concernés?

Je vous remercie pour toutes vos réponses, monsieur le ministre.

01.06 Julie Chanson (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je vous signale que je devrai m'absenter et ne serai donc pas là pour la suite.

Monsieur le ministre, lors de nos dernières commissions, j'avais également eu l'occasion de vous interroger au sujet de la mission qui vous avait été attribuée dans cette commande de masques. Je vais rapidement vous exposer mes craintes qui subsistent aujourd'hui. Effectivement, nous avons eu connaissance des retards. J'aimerais que vous nous informiez de la justification de ceux-ci. Pouvez-vous nous confirmer combien de masques ont bien été livrés à ce jour par la société Avrox?

J'aimerais, comme mes collègues, que vous fassiez le point sur la distribution. Vous aviez parlé des pharmacies. Cette piste semble se concrétiser aujourd'hui. Je vous avais par ailleurs fait part de mes craintes quant à cette piste. J'aimerais savoir si les pharmacies seront mises à contribution pour mener à bien cette mission. Dans cette méthode de distribution à la population, envisagez-vous un support logistique de la Défense ou même du commandement des provinces ou de la protection civile? Voici les points que je souhaiterais vous voir éclaircir.

Comptez-vous donner un rôle aux échelons locaux et régionaux? Pouvez-vous nous rassurer sur les délais, vu les retards que nous connaissons aujourd'hui? J'ai entendu parler de la date du 9 juin. Cette date se confirme-t-elle? Pouvez-vous nous répondre à nouveau en toute transparence comme vous l'avez fait les semaines précédentes, en nous fournissant les réponses les plus précises possibles afin que nous puissions continuer à bien comprendre les enjeux, les tenants et les aboutissants de ce dossier? Je vous remercie déjà pour les réponses que vous pourrez nous apporter et de mener à bien ce dossier difficile.

01.07 Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le ministre, d'après mes informations, beaucoup de ces masques ne sont pas encore arrivés. Ils sont peut-être destinés aux carabiniers d'Offenbach, qui arrivent lorsque la bataille est terminée. Si les informations de ma collègue d'Ecolo-Groen sont exactes, ils risquent d'arriver après le 9 juin. Qu'en est-il des délais de livraison? Combien de masques ont déjà été livrés? Combien le seront dans les prochains jours? Aura-t-on la totalité de la commande?

Par ailleurs, il avait été prévu des pénalités en cas de retard de livraison. Où en est-on? Quel montant devra payer cette firme? Certaines demandes de pénalités ont-elles déjà été adressées au fournisseur? Quand doivent-elles être payées?

Quelle est votre appréciation sur la qualité de ces masques, notamment la conformité par rapport au cahier des charges?

Enfin, beaucoup de solutions de rechange ont été trouvées en Belgique pour avoir des masques. Qui seront

les bénéficiaires de ces masques? Qui allez-vous privilégier dans la distribution?

01.08 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, het zou kunnen dat ik uw antwoorden moet lezen in het verslag, want ik heb wetgevend werk in een andere commissie.

Er is vertraging opgetreden in de levering van mondmaskers besteld bij de firma Avrox. Welke financiële gevolgen heeft dit tot nu toe voor de betrokken firma? In de aanbesteding wordt in boeteclausules voorzien. Hoeveel bedraagt de boete tot nu toe?

Hoeveel mondmaskers zijn tot nu toe aangekomen in België? Werden deze getest? Werd het pakket dat reeds aangekomen is al verdeeld? Hoe moet deze verdeling gebeuren?

Heeft het Rekenhof zich al over dit dossier uitgesproken? Alle offertes werden opgevraagd.

Kunt u formeel bevestigen dat de aangeschreven Belgische firma's niet over alle benodigde kwalificaties beschikten om de gunning te verkrijgen? Kunt u daarover meer in detail gaan?

01.09 Michael Freilich (N-VA): Mijnheer de minister, ik kom nog even terug op de vragen die ik vorige week in de plenaire vergadering aan u heb gesteld.

Een aantal Belgische firma's heeft aan deze gunning deelgenomen. Zij kregen als antwoord dat hun offerte niet voldeed, bijvoorbeeld omdat er geen referenties bij zaten.

Kunt u hierover meer informatie geven? Hebt u zelf intern een onderzoek gevraagd? Gaat het om een administratieve fout door de mensen die de offertes moesten bekijken? Zo ja, wat gaat men daaraan doen? Als het niet om een administratieve fout gaat, waarom gebeurde dit dan bij verschillende firma's?

Het is niet mijn bedoeling om u als minister te pakken of om Defensie te pakken, maar wel om erop te wijzen dat hier heel veel toevalligheden zijn. Ik vraag begrip voor het feit dat, als er zo veel toevalligheden in een dossier zijn, ik daar vragen bij heb.

Is het toevallig dat de gunning naar een totaal onbekende firma is gegaan? Ik vind dat een vreemde zaak. Een tweede toevalligheid, Avrox had de hoogste prijs van allemaal. Er zaten verschillende firma's bij die een lagere prijs hadden. Is het toevallig dat verschillende firma's die een referentie hebben gegeven nadien te horen kregen dat zij geen referentie hebben gegeven? Al die toevalligheden bij elkaar geven de indruk dat er iets niet klopt. Iedereen kan de Lotto winnen, maar de kans dat men twee of drie keer de Lotto wint is vrij onbestaande.

Daarom heb ik aan het Rekenhof gevraagd om inzage te krijgen. U hebt daar vorige week ook naar verwezen hier in het Parlement. Ik hoop dat wij nu snel duidelijkheid en antwoord krijgen en dat wij ervoor kunnen zorgen dat de maskers zo snel mogelijk bij iedereen geraken.

01.10 Kris Verduyckt (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik kom recht uit een andere commissie. Twee collega's van mij hadden ook vragen ingediend, maar zijn aanwezig in een andere commissie en kunnen hier niet zijn. Ik zal het heel kort houden. Er werd reeds heel veel gezegd en wij zijn vooral benieuwd naar de antwoorden.

Ik heb u vorige week in de plenaire vergadering ondervraagd over de stand van zaken. Graag krijg ik vandaag een actuele stand van zaken.

Wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot de levering van de mondmaskers en vooral met betrekking tot deze van de firma Avrox die op dat moment niet voldeed? Wat zijn de financiële gevolgen hiervan?

Heeft de firma gecommuniceerd over de reden van vertraging? Is daarover enige duidelijkheid? Wat is hun uitleg daarvoor?

Wat is het gevolg voor de verdeling van de mondmaskers en de organisatie van die verdeling? Wanneer denkt u daarmee te starten? Misschien wordt het tijd om eens na te denken over die verdeling en het gebruik ervan. Misschien kan dat op een andere manier gebeuren. Misschien kunnen de mondmaskers straks op

een andere manier ingezet worden, want ze zullen volgens mij toch wel heel laat beschikbaar zijn.

Ten slotte, ik hoop dat u ook iets gaat zeggen over de link met de Cairo Amman Bank, waarover mijn collega Crombez een vraag had ingediend, en over de uitspraak van de heer Philippe De Koster van de Cel voor Financiële Informatieverwerking, waarover mijn collega Bertels een vraag had ingediend.

01.11 Steven Creyelman (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn excuses voor het pendelen tussen de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen en deze commissie, waardoor ik te laat ben. Maar vermits u vandaag ook niet van stiptheid kunt worden verdacht, mijnheer de minister, hoop ik dat u het mij vergeeft.

Een aantal van mijn vragen zal ik niet meer stellen, omdat u reeds uw best gedaan hebt om daarop een antwoord te geven in de plenaire vergadering vorige week donderdag. Een aantal vragen hebt u toen echter niet beantwoord of is nieuw, dus die zal ik wel stellen.

In de eerste plaats is er mijn vraag die dateert van 21 mei en waarop ik nog steeds geen antwoord heb gekregen. Zal u een beroep doen op de clausules in de overeenkomst die ons de mogelijkheid geven een schadevergoeding te eisen wegens laattijdige levering?

Net zoals in plenaire, wil ik alles weten over die bewuste schadeclaim. Werd die reeds gecommuniceerd aan de firma Avrox? Hoe groot is de geëiste schadevergoeding? Is er reeds een reactie van Avrox dienaangaande?

De vraag van één miljoen, zoals ik afgelopen donderdag zei, luidt of u het realistisch acht dat wij zelfs maar 1 euro kunnen claimen of eisen van een onderneming met een bijzonder laag maatschappelijk vermogen.

In verband met diezelfde leverancier heb ik u afgelopen donderdag gevraagd of er een achtergrondcontrole naar die onderneming is gebeurd. Ik heb begrepen dat dit niet het geval was. Is er momenteel, sinds afgelopen donderdag, alsnog een onderzoek opgestart of bent u dat van plan? Indien niet, welke zijn daartoe uw redenen? Indien wel, wie is met dat onderzoek belast?

Inzake het raamcontract wil ik graag vernemen of u al de erin voorziene mogelijkheden zult uitputten. Welke argumenten haalt u daarvoor aan?

Gegeven de toch wel – ik druk mij heel beleefd uit – commotie die ontstond omtrent een van de leveranciers, overweegt u om bij uitputting van de hoeveelheden bij dezelfde onderneming een bestelling te plaatsen, of zult u een andere potentiële leverancier zoeken? Zult u, in dat laatste geval, dezelfde procedure hanteren die tot de huidige leverancier heeft geleid, of zult u een nieuwe procedure opstarten?

De **voorzitter**: Alle vraagstellers zijn aan het woord gekomen. Het Reglement bepaalt dat in een actualiteitsdebat collega's die geen vraag ingediend hebben, zich eenmalig kunnen uitspreken, hetzij vóór, hetzij na het antwoord van de minister. Vraagt iemand nog het woord? (Nee)

Mijnheer de minister, ik geef u het woord voor uw antwoord.

01.12 Philippe Goffin, ministre: Monsieur le président, chers collègues, je vous prie de m'excuser pour la demi-heure de retard. Le Conseil national de sécurité s'est un peu prolongé.

De nombreuses questions figurent effectivement à l'ordre du jour. C'est avec beaucoup de plaisir que je me présente à nouveau face à vous pour y répondre.

Étant donné que vos questions au sujet de l'acquisition des masques buccaux en tissu sont souvent similaires, je donnerai d'abord un état des lieux à ce jour.

Vervolgens zal ik de meer specifieke vragen van de verschillende parlementsleden behandelen.

Lors de la commission de la Défense qui s'est tenue le 13 mai 2020, je vous ai expliqué le processus parcouru par la Défense pour arriver à l'attribution du marché d'acquisition de masques en tissu aux sociétés Tweeds & Cottons et Avrox.

Mevrouw Van Camp, het contract betrof dus de aankoop van stoffen mondkmaskers voor de bevolking, zoals door de regering gevraagd op 27 april.

Ik kan u geen antwoord verschaffen op uw vraag waarom er geen *face shields* zijn aangekocht. Dat valt niet onder mijn verantwoordelijkheid.

Ter herinnering, Defensie heeft 18 miljoen maskers besteld, niet 50 miljoen zoals soms wordt beweerd. Al die maskers moeten volgens het contract geleverd worden in Peutie. De firma Tweeds & Cotton heeft de contractuele leveringstermijn gerespecteerd en heeft 1 miljoen maskers geleverd op zondag 17 mei en 2 miljoen maskers op zondag 24 mei.

Zoals voorzien in het lastenboek werden de maskers na de levering gecontroleerd. Er werden steekproeven genomen die ter controle aan twee laboratoria werden bezorgd. De maskers zijn allen conform.

De firma Avrox heeft 6.724.000 maskers geleverd en heeft de contractuele leveringstermijn niet gerespecteerd. Ook van deze maskers werden er steekproeven genomen en 267.000 maskers werden niet-conform bevonden. De firma Avrox zal hiervoor het nodige doen. De volgende leveringen van Avrox zijn gepland voor donderdag 4 juni, zaterdag 6 juni en zondag 7 juni en wel voor de volgende hoeveelheden:

Les quantités sont: 4 100 000, 1 930 000 et 2 513 000. Les tests de conformité prennent d'habitude une période de deux jours. Le retard dans la livraison par la société Avrox est principalement dû au placement tardif de la commande par cette dernière car, nous indique-t-elle, elle a attendu les résultats des tests de laboratoire des échantillons avant de placer sa commande. Comme vous le savez, le contrat prévoit des amendes ainsi qu'une pénalité en cas de retard de livraison. Le montant exact de ces amendes de retard et de la pénalité est calculé après les livraisons et au moment du paiement de la facture. À ce jour, toutes choses restant égales par ailleurs, on peut estimer celle-ci, selon qu'il y aura pénalité ou non. Je vous communiquerai ce montant précis avec toutes les réserves d'usage lorsque les livraisons finales seront arrivées. Si la pénalité devait être infligée sur la base du plan de vol qui nous a été communiqué, l'ensemble pénalité et amendes se chiffrerait à un peu plus de 5 millions d'euros. Mais je me répète, c'est sous réserve du calendrier effectif, et sur la base de celui qui est annoncé pour le moment. Ce montant sera retenu du montant à payer à la firme. J'ai entendu que nous allions aller chercher de l'argent auprès d'une société qui a un capital très faible. Il n'en est donc pas question. Il faut être très clair. Les sommes dues seront retenues sur les factures qui nous seront envoyées. La Défense ne doit en aucun cas demander à la firme de payer la somme due. C'est une somme qui est retenue sur le montant de la facture. C'est un élément important, sur lequel je souhaite insister.

De vertraging van de levering heeft geen invloed op de verdeling van de maskers aan de bevolking. Defensie heeft verschillende mogelijkheden voor de verdeling van de maskers bekeken. De enige mogelijkheid om ze op een correcte wijze te verdelen, was via de apothekers. Zij zijn immers het ideale kanaal op het vlak van hygiëne en om de mensen te informeren over het gebruik van de maskers. De overeenkomsten daarvoor werden vorige week opgesteld. De apothekers en de verdelers zullen voor die verdeling worden vergoed.

Defensie zal de grote verdelers bevoorraden. Zij staan op hun beurt in voor de distributie van de maskers tot bij de apothekers, zoals zij dat doen voor medicijnen. Op verzoek van de FOD Volksgezondheid zullen de maskers worden verdeeld per leeftijdscategorie, waarbij voorrang zal worden verleend aan de oudere bevolking.

De verdeling aan de bevolking die is gepland voor midden juni, 15 juni om precies te zijn, zal door de apothekers worden geregistreerd. De bevolking zal daarover worden geïnformeerd.

Na de verdeling zullen de overtollige maskers in omgekeerde zin aan de overheid worden terugbezorgd.

Pour répondre à Mme Moscufo, qui n'est pas présente, le coût du marché pour cette distribution revient à 1 365 000 euros, à répartir entre les pharmaciens et les distributeurs.

Mijnheer Bertels, mijnheer Creyelman, mijnheer Crombez, monsieur Bayet, u had allen meer specifieke vragen met betrekking tot de insinuaties in de pers over de Luxemburgse firma en haar administrateurs.

Volgens de wetgeving op de overheidscontracten is een aankoopdienst verplicht een aantal

uitsluitingsgronden na te gaan, wat ook is gebeurd. Het betreft de uitsluitingsgronden op de artikelen 67, 68 en 69 van de wet van 17 juni 2016. Een van de verplichte uitsluitingsgronden onder artikel 67 is het witwassen van geld en financiering. Artikel 68 handelt meer specifiek over de uitsluitingsgronden in verband met fiscale en sociale schulden. Beide firma's hebben aan deze wettelijke voorwaarden voldaan.

Wat de personen betreft die in de pers werden geciteerd, hun strafblad werd opgevraagd. Dit is blanco, wat ook geldt voor de firma. Ik heb geen enkele reden om een onderzoek te laten opstarten. Ik heb geen aanvraag ingediend bij de antiwitwascel noch bij de Veiligheid van de Staat noch bij de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid. Indien u wenst te weten of een onderzoek loopt bij de antiwitwascel of de Veiligheid van de Staat, dan kunt u zich best tot hen wenden aangezien deze niet onder mijn bevoegdheid vallen. Bij ADIV is er alleszins geen onderzoek lopende.

Wat de bank betreft waarvan de naam in de pers is gevallen, ik heb hiervoor contact laten opnemen met de ambassadeur in Jordanië om informatie in te winnen over de reputatie van de bank. Ik kan u bevestigen dat het een gerespecteerde bank is.

Je ne vois donc aucune raison, monsieur Bayet, de croire aux allégations parues dans la presse.

Mijnheer De Vriendt, u wenst meer inlichtingen met betrekking tot het onderzoek dat het Rekenhof heeft opgestart. Ik kan u bevestigen dat het Rekenhof alle offertes heeft opgevraagd en dat de Defensiestaf deze, op een correcte werkwijze, heeft bezorgd. De controle door het Rekenhof loopt nog steeds. Ik ben ervan overtuigd dat het Rekenhof u en uw collega's tijdig zal informeren over het verloop van de aankoopprocedure en dat het elke eventuele tekortkoming in het dossier kenbaar zal maken.

Monsieur Bayet, monsieur Freilich, monsieur Creyelman, vous vous intéressez à la suite du contrat-cadre après la livraison de la première commande. L'optique du contrat-cadre était de pouvoir répondre à une éventuelle nouvelle vague du COVID-19. L'accord-cadre qui a été conclu avec Tweeds & Cottons et Avrox restera en place même après la dernière livraison, et ce, a priori, jusqu'au 31 décembre 2020, avec une possibilité de prolongation d'un an. Je vous rappelle que Tweeds & Cottons est une firme belge qui a fait produire les masques en Chine et au Vietnam et non pas en Belgique. À ma connaissance, il n'y a pas de production disponible en Belgique pour une telle quantité.

Het was ook niet noodzakelijk het contract stop te zetten aangezien alle maskers zullen worden geleverd, al is het laattijdig. Het was immers bovendien niet mogelijk om met de vorige firma's aan de gevraagde hoeveelheden te geraken, zelfs niet voor het einde van volgende week.

In het kader van dit contract kunnen bijkomende bestellingen worden geplaatst indien de ministerraad of de ministers-presidenten van de Gemeenschappen en Gewesten daartoe beslissen.

01.13 Patrick Prévot (PS): Merci, monsieur le ministre, d'avoir pris la peine de faire un état des lieux assez complet de la situation. Et merci d'avoir scrupuleusement répondu aux questions que je vous ai posées; je ne préjuge évidemment pas des questions posées par mes collègues. J'ai entendu que, si nous devons nous arrêter aujourd'hui, le montant s'élèverait à 5 millions de retenues sur le montant de la facture, en termes de pénalités pour Avrox. Je le comprends et j'espère que ces pénalités seront demandées.

Pour le surplus, on ne peut que déplorer le retard pris par ces livraisons. Néanmoins, j'entends que l'option des pharmaciens a été choisie par le gouvernement. J'estime que cette option peut tenir la route si le secteur est capable de le supporter. Cette décision ayant été prise en concertation avec le secteur, je n'en doute donc pas. Nous ne manquerons pas de suivre les éventuelles autres péripéties dans le cadre de cette commande de masques.

01.14 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord.

Het is te betreuren dat nog niet de helft van alle maskers die Avrox moest leveren op dit moment is geleverd. We horen zelfs dat een aantal maskers niet conform is. We hopen dat de timing die u vandaag geeft wel kan worden aangehouden.

Voor de verdere verdeling van de maskers werd gekozen om via de apothekers te werken. Ik denk dat dit een goed voorstel is omwille van de kwaliteit die de apothekers kunnen leveren. Ik ben wel benieuwd hoe de communicatie naar de burgers verder zal worden aangepakt. Ik hoop dat een sluitend systeem zal worden

uitgewerkt. Dit verdient in elk geval verdere opvolging. Het is ook logisch dat de apothekers daarvoor een vergoeding krijgen.

Ik ben ook tevreden dat dit niet opnieuw bij de verantwoordelijkheden van de lokale besturen wordt gelegd. De gemeentebesturen hebben in de hele coronacrisis al heel wat te verduren gekregen. Ze hebben heel wat logistiek op zich moeten nemen. Dat dit er niet bijkomt, is volgens mij een goede zaak.

Mijnheer de minister, heb ik u goed begrepen dat Defensie verder zal instaan voor de verdeling naar de apothekers? Dit betekent dat de verantwoordelijkheid van Defensie nog toeneemt. Eerst werd gezegd dat Defensie de verantwoordelijkheid droeg tot bij de levering in Peutie. Ik meen te begrijpen dat die verantwoordelijkheid nu nog verder gaat? Ik vraag mij af welke verantwoordelijkheden Defensie nog allemaal op zich moet nemen.

01.15 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de minister, het is toch een beetje bijzonder dat 10 % van de levering niet conform blijkt te zijn. Ik vind dat wel een serieus getal: op 2,7 miljoen zijn er 267.000 mondmaskers die niet voldoen aan de voorwaarden. Ik raad u aan om de volgende bestellingen goed te controleren, zodanig dat onze mensen een *community mask* krijgen en geen lapje waarmee zij denken veilig te zijn.

Wat ook bijzonder blijft in dit verhaal, is dat minister De Backer eind maart al contacten had met een Oost-Vlaamse firma die zelf mondmaskers produceert, maar dat die zaak op de ene of andere manier is afgesprongen. Op dat moment konden zij blijkbaar wel 12 miljoen maskers leveren, maar die gesprekken zijn stopgezet. Dat is misschien wel een gemiste kans.

Toch blijf ik het hallucinant vinden dat er voor een firma gekozen wordt die een postbusvennootschap is en die niet op tijd levert. Nu zegt u dat de regering minder moet betalen, omdat er niet op tijd is geleverd. Bovendien worden ook niet-conforme materialen geleverd.

Ik ben het uiteraard wel met u eens over de verdeling via de apothekers, maar ik zou daar toch ook willen nuanceren. U zegt dat de apothekers worden vergoed, maar dat is alleen voor de onkosten. Als wij het even omrekenen, dan krijgen de apothekers 8 eurocent per mondmasker om de maskers te verdelen onder hun patiënten, om dat te registreren, om individueel farmaceutisch advies te geven en om op te volgen of de patiënten de maskers goed dragen. 8 eurocent is in mijn ogen geen vergoeding, maar een onkostennota.

Ik ben mijn collega's dan ook zeer dankbaar dat zij dit in het belang van de volksgezondheid willen doen. Het is absoluut een gemiste kans van de regering dat in april de deal met de grootwarenhuizen niet is doorgedaan, waardoor u elke burger voor 1,65 euro drie chirurgische mondmaskers had kunnen aanbieden met individueel farmaceutisch advies. Dan zouden de mensen eind april, bij de eerste fases van de exit, al beschermd geweest zijn. Het is nu zo niet. Mijn collega's nemen hun verantwoordelijkheid, zij zullen ervoor zorgen dat de mondmaskers bij de patiënten raken.

Ik moet u echter iets meegeven, mijnheer de minister, waarover u moet spreken met uw collega's. Ik heb er gisteren al over gesproken met minister De Block. In een volgende fase hebben wij nood aan vaccinatie. Ik hoop dat u met zijn allen in de regering ook dan het professionalisme van de apothekers zult waarderen.

01.16 Minister Philippe Goffin: Mijnheer de voorzitter, ik wil enkel meegeven dat mevrouw Depoorter aangeeft dat 10 % van de mondmaskers niet conform is. In feite gaat het om slechts 3,9 %. Dat is een belangrijk element, dat iedereen moet kennen.

01.17 Steven Creyelman (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben een tevreden man om de volgende reden. U hebt, tenzij ik mij heb vergist, namelijk nagenoeg al mijn vragen beantwoord, zonder enig voorbehoud.

Ik onthoud, ten eerste, uit uw antwoorden dat u voor de sancties effectief een beroep zal doen op de boeteclausules en dat u geen scrupules hebt om ze toe te passen. Op dit ogenblik gaat het om een bedrag van ongeveer vijf miljoen euro, met enig voorbehoud, indien ik het goed heb begrepen.

Ten tweede, ik ben opgelucht dat u het bedrag zal verrekenen op de factuur die zal worden betaald en dat u niet zal wachten tot u de factuur hebt betaald, om achteraf te proberen een deel te recupereren. Voor het ooit terugzien van onze centen is dat een veel intelligentere aanpak.

Tot slot, ik betreur het enigszins dat u geen onderzoek hebt uitgevoerd of zal laten uitvoeren. U moet dat onderzoek immers aan twee zijden bezien. Een onderzoek is niet alleen een mogelijkheid voor de vermaledijde oppositie om uw ongelijk of uw fouten aan te tonen. Het is voor u ook een kans om alle mogelijke verdachtmakingen die in de media zijn geuit, weg te nemen.

Helemaal tot slot, mijnheer de minister, er is één punt waarbij ik bemerkingen wil maken. U spreekt van een bank met een reputatie die, om het in uw taal te zeggen, *impeccable* is. Ik vermoed dat Israël ter zake er een andere mening op nahoudt.

01.18 Yoleen Van Camp (N-VA): Mijnheer de minister, bedankt voor uw antwoord, al is het geen antwoord. Ik heb daarom eerder in de chat gezegd wat voor een onnozele saga dit aan het worden is. Jullie zijn zagezegd met zijn allen bevoegd voor de mondmaskers, maar als wij vragen stellen, is ineens niemand meer bevoegd.

Ik heb een eenvoudige vraag gesteld. Is op de vergadering van de Nationale Veiligheidsraad de vraag gesteld waarom *face shields* niet werden overwogen? Ik meen dat het duidelijk is, na alle betogen van de collega's, dat jullie van die stoffen mondmaskers een soepje hebben gemaakt.

Misschien zou het interessant zijn als iemand van jullie wel de verantwoordelijkheid opneemt. Ik heb mijn vragen telkens correct ingediend. Ik stel een vraag aan minister De Block. Die verwijst naar minister De Backer. Minister De Backer verwijst door naar minister Geens. Minister Geens verwijst weer door naar minister De Backer. En nu verwijst u weer door naar al uw andere collega's. Ik kan concluderen dat niemand bevoegd en niemand verantwoordelijk is voor de mondmaskers. Zo lijkt het wel. Want nogmaals, de jongste keer dat ik gecheckt heb, zaten er nog altijd geen in de bus.

Ik vraag mij af waarom wij belasting betalen en waarom jullie met zes bevoegd zijn voor zoiets belangrijks als de bescherming van onze bevolking, terwijl het resultaat totaal uitblijft. Ik vind dat echt niet kunnen.

01.19 Hugues Bayet (PS): Monsieur le ministre, permettez-moi, tout d'abord, de vous présenter mes excuses. En temps de confinement, les parlementaires sont appelés à suivre plusieurs réunions en même temps par vidéoconférence. Je n'ai donc pas pu entendre la totalité de votre réponse qui m'a parue longue et complète. Je vais donc prendre le temps de la lire.

Cependant, j'ai bien entendu que vous privilégiez la piste des pharmaciens, ce qui est, selon moi, une bonne chose. En effet, on a pu compter sur ces derniers depuis le début de la crise. C'est donc bien de les mettre un peu à l'honneur. J'espère que vous organiserez cela au mieux en prenant le temps afin de ne pas se retrouver, le premier jour, face à un chaos dans toutes les pharmacies avec des gens qui ne savent pas où aller et s'ils peuvent effectivement recevoir un masque ou pas.

01.20 Julie Chanson (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je vous remercie pour cet état des lieux complet. Je vous remercie également d'avoir répondu avec précision à toutes mes questions.

On opte finalement pour le canal des pharmacies, ce qui est une bonne chose. Cependant, je continue à avoir des craintes au sujet de la communication et de l'organisation sur le terrain. Je compte évidemment sur vous pour que cela se fasse de la manière la plus efficace et dans le respect des règles en termes de distanciation et d'hygiène. Comme cela a déjà été dit, il faut également veiller à ne pas surcharger les autorités locales qui sont déjà bien occupées.

Comme l'a indiqué mon collègue, la responsabilité de la Défense semble avoir été élargie. Je n'y vois pas d'inconvénient car, selon moi, elle possède les capacités en termes de logistique et de personnel. Par ailleurs, il est important qu'elle puisse apporter son aide dans ce genre de contexte. Comme cela a déjà été évoqué à plusieurs reprises ici, cela relève de l'aide à la Nation.

Je vous remercie, une nouvelle fois, pour votre état des lieux de la situation et vos réponses toujours très précises. Je suis impatiente de vous entendre au sujet de la mise en oeuvre de cette distribution qui devrait avoir lieu dans les jours à venir, en espérant qu'elle sera organisée de manière efficace et proactive.

01.21 Georges Dallemagne (cdH): Merci, monsieur le ministre, pour votre réponse très complète et honnête.

Cette saga des masques n'est pas très glorieuse pour notre pays. Nous ne sommes pas les seuls, mais je dois dire que nous avons fait fort. Trois ministres différents y ont œuvré, avec chaque fois des difficultés très importantes. Je n'ai pas bien compris à quelle tranche d'âge ces masques allaient être destinés. Le 27 avril dernier, on parlait des enfants, et nous savons aujourd'hui que ceux-ci ne sont plus concernés par la recommandation du port du masque.

Le budget d'1 360 000 euros qui sera attribué aux pharmacies me paraît vraiment insuffisant. Je vous demande de revoir cette décision, monsieur le ministre. Huit centimes par masque, avec l'administration, le sérieux et le temps que cela requiert, ce n'est pas assez. Il faut prévoir un dédommagement substantiel pour les pharmaciens. Ils ont été en première ligne durant toute cette épidémie, et l'effort budgétaire doit être à la hauteur de l'effort qu'on va leur demander.

Ensuite, je retiens ce montant d'au moins 5 millions d'euros de pénalités, si les masques arrivent aux dates que vous avez mentionnées. C'est une bonne nouvelle pour le Trésor public, mais je trouve qu'ils arriveront très tard. Peut-être seront-ils encore utiles en cas de résurgence de l'épidémie l'hiver prochain. J'espère que nous aurons alors les stocks et des possibilités de voir venir dans les mois qui viennent. Toutefois, nous ne pouvons que déplorer ce décalage entre la gravité de l'épidémie et le fait que ces masques n'arrivent que maintenant.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, ik begrijp uit uw houding dat u nog iets wilt zeggen.

01.22 Philippe Goffin, ministre: Monsieur le président, je souhaite répondre très brièvement à M. Dallemagne à propos d'un élément sur lequel je n'ai peut-être pas été suffisamment précis.

La distribution se fera dans un système très ordonné par catégorie d'âge, pour éviter qu'il y ait un afflux trop important dans un premier temps. On est en train de mettre en place un processus, une communication pour permettre à nos citoyens d'aller chercher leur masque dans les pharmacies, dans les meilleures conditions possibles. Il y a donc un système lié à l'âge des personnes avec des jours qui seront définis dans un premier temps. Ensuite, les personnes pourront évidemment venir, quel que soit leur âge.

Monsieur Dallemagne, comme vous l'évoquez, la Défense a reçu cette mission-là le 27 avril 2020. Nous sommes début juin. Je dois vous signaler le travail effectué par les services de la Défense pour mener à bien ce marché. Je vous rappelle que, finalement, six semaines plus tard, nous allons disposer de 18 millions de masques. Je pense que l'exploit est aussi important à signaler, surtout le travail accompli par les services de la Défense.

01.23 Michael Freilich (N-VA): Mijnheer de minister, ik kom even terug op het punt waarover u zei dat u bij de ambassade in Jordanië informatie over de Cairo Amman bank gecheckt heeft. U zult moeten gaan checken in Israël. Ik heb begrepen dat men daar bezwaren maakte of de bank eventueel op de zwarte lijst wilde plaatsen. Maar goed, dat is een detail.

Het belangrijkste dat ik vandaag heb geleerd, is dat er door Avrox 6,7 miljoen maskers zijn geleverd. Een kleine 4% daarvan is niet conform. Dat is een groot aantal. Bij de andere firma Tweeds & Cottons blijkt alles conform te zijn. Men heeft dat percentage van 4% waarschijnlijk bekomen door een aantal steekproeven uit te voeren. Dat betekent dat er dus mogelijk meer maskers niet conform zijn. Daarom vraag ik dat men heel duidelijk gaat checken bij een groot aantal maskers hoeveel er daarvan niet conform zijn.

Ik heb de cijfers hier bij me die Avrox heeft gegeven bij de gunning. Zij meldden dat zij in week 22,9 miljoen stuks kunnen leveren. In week 23 kunnen zij 25,5 miljoen maskers leveren. Momenteel zitten we aan nog geen 6,7 miljoen. Voor mij is het zeer duidelijk. We hebben hier te maken met leugenaars en bedriegers. Hoe kan men zeggen dat men in totaal 49,5 miljoen maskers kan leveren op de datum van vandaag, als we vaststellen dat we momenteel 6,7 miljoen halen.

Ik stel enkel vast dat men ons goed beet heeft. Men lacht met ons, en met u, mijnheer de minister. Daarom wil ik u het volgende voorstellen. Stop met de gunning op de dag van vandaag. Met de 200 000 maskers die afgekeurd zijn, hebben we 6,5 miljoen maskers van Avrox. Dan zijn er nog de 3 miljoen van Tweeds & Cottons. Dat brengt het totaal op 9,5 miljoen. Vandaag zijn er 11 miljoen Belgen, waarvan zeker 1 miljoen jonger dan twaalf jaar die geen masker nodig hebben, en een heel groot aantal anderen die de maskers toch nooit zullen komen ophalen.

Ik stel dus vast dat er vandaag genoeg maskers zijn om te bedelen aan de mensen die er nodig hebben. Ik stel vast dat Avrox met u en ons lacht. Elke week is het iets anders. Eerst zouden de maskers op tijd aankomen. Dan zou het een week later zijn. Dan nog een extra week later. Wat zal het volgende week zijn?

Natuurlijk, u hebt een contract ondertekend en kunt daar niet makkelijk onderuit, dat begrijp ik ook. Het is hier niet zozeer mijn bedoeling om u persoonlijk aan te vallen en u het leven lastig te maken.

Ik wil helpen en heb daarvoor ook een heel fijn idee. Avrox moest namelijk een borg van 5 % storten, te voldoen binnen de 30 dagen. Morgen is het 30 dagen na de gunning. Vorige maand telde 31 dagen. Als blijkt dat de borg nog niet binnen is – ik veronderstel dat dit zo is, ik heb dat zo begrepen uit vorige commissies – dan hebt u ook een element om het contract op vandaag stop te zetten. U kunt dan zeggen aan Avrox: dank u wel, maar we hebben geen maskers meer nodig.

Wat je dan bereikt is dat, als je extra maskers nodig hebt, je kan onderhandelen met Belgische firma's. Het belangrijkste is dat dit ook een besparing is voor de Belgische belastingbetaler. Nogmaals, we hebben al 9,5 miljoen maskers in België vandaag. Dat is wat ik u vraag om te doen.

Ik hoop dat dit mogelijk is. Ik wil mij constructief opstellen en u daarbij zo goed mogelijk bijstaan. Dank u wel, mijnheer de minister.

01.24 Hendrik Bogaert (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we moeten wel een beetje streng zijn voor deze leverancier. Het kan zijn dat hij met voorbedachten rade een aantal goederen te laat leverde, met de calculatie van de boeteclausule in zijn achterhoofd en de hoop daar onderuit te kunnen komen.

Stel dat een mondmasker twee euro kost en er moeten er tien miljoen worden geleverd. Dan is de omzet twintig miljoen euro. Als er nu drie euro wordt gevraagd voor een mondmasker, is de omzet dertig miljoen euro. Dat is tien miljoen euro meer dan de gangbare prijs. De leverancier stelt dat hij sowieso te laat zal zijn, waarop een boete van vijf miljoen euro staat. Deze boete kan hij aftrekken van zijn omzet. Daardoor ontstaat een *excess profit* van vijf miljoen euro. Het is goed dat de boeteclausule onmiddellijk wordt afgehouden van de facturatie, maar ik zou toch streng zijn.

Ik zou misschien niet, zoals sommige collega's suggereren, alles stop zetten, maar alles laten leveren en op een bepaald ogenblik in discussie gaan met deze leverancier. Dan moet er worden gevraagd of de leverancier op voorhand wist dat hij niet op tijd ging leveren. Dit heeft wel degelijk andere, Belgische producenten onheus behandeld die misschien een stuk oprechter waren toen de vraag kwam en daardoor uitgeschakeld zijn. Misschien kan het niet bewezen worden, maar er moet toch naar een soort dading gegaan worden met deze leverancier. Er moet een serieuze tegemoetkoming worden gevraagd aan de leverancier voor wat hier gebeurt.

Ook moet hier een les uit worden getrokken over hoe je je wapent ten opzichte van mensen die niet te goeder trouw zijn. Ik voel aan dat dit een voorbeeld daarvan zou kunnen zijn. De leverancier lijkt hier een bepaalde aankoopclausule op een bepaalde manier gebruikt te hebben om snel winst te maken.

Ik zou de *legal advisors* van het leger adviseren om in deze situatie heel streng te zijn.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: De minister is tot 17.30 uur beschikbaar. Dit betekent dat we nog een aantal vragen kunnen stellen.

02 Vraag van Theo Francken aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De NAVO en de tweede coronagolf" (55006022C)

02 Question de Theo Francken à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "L'OTAN et la deuxième vague du coronavirus" (55006022C)

02.01 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijn vraag kadert in de context van de NAVO.

Mijnheer de minister, zoals u weet, probeer ik mij ook met de Parlementaire Assemblee van de NAVO bezig te houden. Die vergaderingen verlopen ook allemaal digitaal. Het is leuker via fysieke ontmoetingen, maar het is wat het is.

Ook binnen de NAVO worden heel wat initiatieven ontwikkeld, waarbij de NAVO-ambassadeurs samenkomen om details van militaire operatieplannen nader uit te werken. De NAVO zal ook meer persoonlijke beschermingsmiddelen en medicijnen voor de alliantie aanschaffen via een ondersteunings- en aankoopbureau. Op lange termijn zal ze een Pandemic Response Contingency Plan ontwikkelen.

Mijn vragen zijn de volgende.

Ten eerste, Defensie is actief binnen de COVID-19-taskforce van de overheid en maakt voor het eerst gebruik van het NATO Supply and Procurement Agency (NSPA). Om welke bestelling ging het? Hoe beoordeelt u de samenwerking?

Ten tweede, kan u meer informatie geven over de nieuwe plannen van de NAVO en haar doeleinden? Zal de nadruk liggen op het opbouwen van voorraden of op meer eigen productiecapaciteit binnen de alliantie?

Ten derde, hoe ziet u de eigen nationale strategie voor de aankoop van hulpmiddelen en het aanleggen van strategische voorraden passen binnen het grotere NAVO-kader? Zal ze aan de plannen van de alliantie worden ondergeschikt? Zullen bepaalde eisen aan ons land worden gesteld, vergelijkbaar met militaire reddingsplannen?

Ten vierde, de NAVO beoogt met die plannen een uitbreiding van haar rol van grote centrale speler in virusmanagement en komt daarmee deels in concurrentie met de Europese Unie, die eveneens een grotere coördinerende rol wil spelen. Hoe kunnen wij de coherentie tussen de plannen van de diverse organisaties helpen stroomlijnen?

De pandemie legt de strategische afhankelijkheid van de alliantie van landen als China of Vietnam voor de bevoorrading van medisch materiaal bloot. Welke voorstellen zitten in de plannen van de NAVO om de toevoerketens te verbeteren en uiteraard te verkorten, alsook om de afhankelijkheid van China tijdens en na de crisis te verminderen? Mijnheer de minister, dat laatste is uiteraard geopolitiek en militair van bijzonder groot belang.

Ik kijk uit naar uw antwoorden.

02.02 Minister **Philippe Goffin**: Mijnheer Francken, de voorbije weken heeft het NSPA meer dan 18 ton beschermingsmiddelen aangekocht voor verschillende NAVO-lidstaten, als deel van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus. De bestellingen die door België via het NSPA werden gelanceerd, betreffen FFP2-maskers, chirurgische maskers, *face shields*, handschoenen, schorten en ventilatoren. De samenwerking zal pas kunnen worden beoordeeld wanneer alle goederen geleverd zullen zijn overeenkomstig de gestelde behoeften.

Op de jongste vergadering van de ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie werd de impact van COVID-19 besproken en kwamen er aanbevelingen van de NAVO-bondgenoten aan bod met betrekking tot het verbeteren van de *resilience* en een beter plan voor de aanpak van pandemieën, met meer bescherming voor kritieke industrieën en business-continuityplannen, die voorbereid moeten worden tegen de ministeriële vergadering van juli.

In het kader van een mogelijke tweede besmettingsgolf werd op vraag van de ministers van Buitenlandse Zaken een actieplan opgemaakt. Het wordt momenteel onderzocht door de lidstaten om het eveneens ter goedkeuring aan te bieden op de vergadering van juli. De aanleg van strategische stocks is een bevoegdheid van de FOD Volksgezondheid. Pas nadien kan een inschrijving in een bredere NAVO-benadering worden bestudeerd.

De NAVO coördineert de allesomvattende benadering van de crisis en werkt daarbij met verschillende internationale organisaties, inclusief de Europese Unie. Er is dus al een verhoogde interactie met de Europese Unie. De bondgenoten zijn het er ook over eens dat een goede coördinatie en meer samenwerking tussen beide organisaties noodzakelijk zijn ter bestrijding van de pandemie. De coördinatie tussen de NAVO en de EU is niet nieuw. Er bestaan structuren die overleg mogelijk maken in verschillende

domeinen. België is voorstander van een uitgebreidere NAVO-EU-samenwerking en steunt de initiatieven die op dat vlak genomen worden.

Op het vlak van de medische bevoorradingsketens heeft de NAVO in 2019 haar kader al aangescherpt. Het Civil Emergency Planning Committee voert momenteel een evaluatie uit, rekening houdend met wat wij nu reeds uit deze crisis geleerd hebben. Tegen de zomer zou die afgerond moeten zijn. Op het Belgische niveau zal het Nationale Crisiscentrum de verschillende federale en regionale stakeholders samenbrengen en aan de hand van het NAVO-kader de nodige verbeterpunten doorvoeren die moeten leiden tot een grotere strategische onafhankelijkheid van landen als China.

02.03 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik zit parallel in een debat over Brussels Airlines in de commissie voor Financiën en Begroting. Het is de moeite.

Mijnheer de minister, hartelijk dank. Ik begrijp dat we volop meedoen in de aanbesteding van de NAVO en dus ook *face shields* en FFP2-maskers en dergelijke hebben besteld. Een evaluatie volgt nog. Aan het Pandemic Readiness Plan doen we ook mee en dat wordt gecoördineerd door de Nationale Veiligheidsraad en het Crisiscentrum samen met Defensie, heb ik begrepen uit uw antwoord.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Samengevoegde vragen van

- Theo Francken aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De Military World Games in Wuhan" (55006023C)

- Annick Ponthier aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De World Military Games in Wuhan" (55006278C)

03 Questions jointes de

- Theo Francken à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Les Military World Games à Wuhan" (55006023C)

- Annick Ponthier à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Les World Military Games à Wuhan" (55006278C)

03.01 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de minister, tussen 18 en 27 oktober vonden in het Chinese Wuhan de zevende Military World Games plaats. Aan deze olympische spelen voor militairen namen ongeveer 10.000 atleten deel uit 109 landen. Ook onze Defensie tekende present met 51 atleten en een ondersteunend team, wat de delegatie drie medailles opleverde en een 28ste plaats in het landenklassement. Een puike prestatie, die normaal gezien eerder onopgemerkt voorbij zou gaan, ware het niet dat Wuhan enkele maanden later bekend zou geraken als het epicentrum van de COVID-19-uitbraak en wetenschappers het vroegst mogelijke startpunt van de pandemie al op 6 oktober plaatsen. Voer genoeg voor online complottheorieën, waar zelfs Chinese diplomaten zich aan wagen, maar waar na verklaringen van Franse en Italiaanse deelnemers over hun ziekte tijdens en na de spelen, meer geloof aan gehecht wordt.

Om feit en fictie van elkaar te scheiden, wens ik graag de volgende vragen te stellen, mijnheer de minister.

Ontwikkelden de Belgische deelnemers tijdens of in de weken na hun bezoek aan de militaire spelen in Wuhan vergelijkbare ziektesymptomen?

Is het mogelijk om nu nog sporen van besmetting aan te treffen en, zo ja, werd de Belgische delegatie inmiddels getest op COVID-19 of werden al serologische testen afgenomen?

Werd er bij de deelnemende landen van de NAVO al een soortgelijk onderzoek gedaan naar hun atleten? Zo ja, zijn er aanwijzingen van besmettingen tijdens de spelen?

03.02 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, zoals de inleiding van collega Francken heeft aangetoond, liet een en ander vermoeden dat het virus al veel eerder ontstond dan de Chinese overheid later zou toegeven.

Daarom stel ik u graag volgende vragen.

Ten eerste, hoeveel Belgische militairen participeerden aan die spelen?

Ten tweede, ontwikkelden zij COVID-19 gerelateerde klachten tijdens of na deelname?

Ten derde, werd er hiernaar al een onderzoek gevoerd? Zo ja, in welke context gebeurde dat? Nationaal of in NAVO-verband?

Ten vierde, hoe zijn onze NAVO-partners hiermee omgegaan? Kunt u daar meer duiding over geven? Hebben zij onderzoeken lopen? Hebben zij weet van besmettingen?

03.03 Minister **Philippe Goffin**: Mijnheer de voorzitter, collega's, niemand van de 71 personen van de Belgische delegatie heeft, tijdens het verblijf in Wuhan van 13 tot 29 oktober 2019 noch in de weken na hun terugkeer, onrustwekkende ziektesymptomen vertoond. Drie personen van de Belgische delegatie hebben vorige week laten weten dat zij misschien ziektesymptomen van COVID-19 hebben gehad, nadat dit thema in de pers opdook. Zij werden getest, maar het resultaat was negatief. Vermoedelijk hadden zij een andere virale infectie.

Andere landen als Zweden, Frankrijk en Spanje voeren nu eveneens een intern onderzoek, omdat militairen meldde dat zij griepsymptomen hadden. In Italië beweert een militair atleet besmet te zijn geraakt in Wuhan. Defensie heeft de vraag gesteld aan de NAVO-partners, maar tot nu toe kan er geen link vastgesteld worden tussen militairen met griepsymptomen en hun verblijfplaats in Wuhan.

03.04 **Theo Francken** (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Dat is duidelijk. Wij zullen de laatste onderzoeken verder afwachten maar tot nu toe is dat dus loos alarm. Des te beter.

03.05 **Annick Ponthier** (VB): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Waar rook is, is vuur, volgens een Vlaams gezegde. Ik ben niet zo snel gerustgesteld als het over de communicatie van de Chinese Volksrepubliek gaat. Ik geloof uiteraard wel dat er onderzoek door de NAVO is gebeurd en dat er gelukkig weinig of geen COVID-19-gerelateerde klachten zijn vastgesteld.

Wij kunnen alleen maar met recht spreken als we vragen om een internationaal onderzoek naar de grondoorzaak van het virus. Misschien komen er in de toekomst dan nog onregelmatigheden aan het licht, waarvan nu al een hele waslijst bestaat.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Vraag van Peter Buysrogge aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "De Europese vergaderingen over COVID-19" (55006024C)**

04 **Question de Peter Buysrogge à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Les réunions au niveau européen sur le COVID-19" (55006024C)**

04.01 **Peter Buysrogge** (N-VA): Mijnheer de minister, het waren drukke weken op Europees vlak. Op 12 mei was er een conferentie over de gevolgen van COVID-19 voor veiligheid en defensie. De dag erna was er een bijeenkomst van het European Union Military Committee. Op de agenda stond het stroomlijnen van de informatie-uitwisseling en het evalueren van de impact op de operaties van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid. De crisis heeft immers ook een impact gehad op de solidariteit, het reactievermogen, de paraatheid en de capaciteiten van de Europese defensie. De voornaamste opdracht van de ministers zou echter het opmaken zijn van de balans van de strategische gevolgen voor de Europese veiligheid en defensie. Er heerst een terechte ongerustheid dat parallel aan de financiële crisis van 2008 er weer forse besparingen in de defensiebudgetten van de lidstaten zullen volgen.

Mijnheer de minister, mijn vraag dateert van 10 mei. We kregen in de pers jammer genoeg al wat negatieve berichten. Welke standpunten nam u mee naar de oefening over de strategische balans? Waar ziet u grote werkpunten voor de EU in het behoud of de versterking van haar veiligheidspositie post-COVID-19-pandemie?

Dient er volgens u een herziening of bijsturing te komen van PESCO en andere Europese programma's naar aanleiding van de coronacrisis, om te zien waar bijkomende versterking nodig is en wat de rimpeleffecten van besparingen in het defensiebudget van de lidstaten kunnen zijn?

Voor de crisis was het EDF in de voorstellen van het meerjarig financieel kader voor 2021-2027 al deels het kind van de rekening. Nu de EU haar langetermijnstrategie uit de crisis met een bijsturing van het MFK plant, dreigt defensie andermaal niet op het prioriteitenlijstje te staan. Zult u aandringen op een stevigere Europese positie met ruimte voor defensie in haar budgetten na de crisis?

NAVO-secretaris-generaal Stoltenberg neemt ook deel aan de debatten. Sinds de crisis proberen de NAVO en de EU hun rol te spelen in de coördinatie van de gemeenschappelijke respons, voorlopig steeds in onderlinge coördinatie en complementariteit. Voelt u hier een spanningsveld ontstaan tussen de EU en de NAVO, als het aankomt op het bestrijden van pandemieën? Welke organisatie moet hierin volgens u de leidende rol nemen?

04.02 Minister **Philippe Goffin**: Op de vergadering van de Europese Raad van ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie van 12 mei werd de strategische impact van de COVID-19-pandemie in het domein van veiligheid en defensie besproken. Er werden vijf belangrijke punten naar voren gebracht. Ten eerste, werd het belang om de nodige lessen te trekken uit de crisis besproken om onze weerbaarheid te verhogen, zodat we beter kunnen omgaan met toekomstige pandemieën en andere civiele crisissituaties. Ten tweede, werd de noodzaak besproken om de veiligheidsimpact van de crisis in de landen en regio's die voor de Europese Unie van bijzonder belang zijn, op te volgen. Ten derde, kwam de noodzaak om op Europees niveau over de gepaste militaire structuur te beschikken, die onze militaire EU-missie in zo'n crisissituatie kunnen aansturen, op tafel. Ten vierde, werd de noodzaak behandeld om de crisis op een geïntegreerde manier aan te pakken, waarbij militaire capaciteiten het civiele crisisbeheer ondersteunen. Ten vijfde, werd de noodzaak bekeken om een dergelijke wereldcrisis aan te pakken in nauwe samenwerking met partners.

Door de COVID-19-crisis volgt er mogelijk een nieuw pakket met capacitaire behoeften voor onze strijdkrachten. Dat kan aanleiding geven tot meer samenwerkingsprojecten, bijvoorbeeld in een PESCO-kader.

De budgettaire impact van COVID-19 zal ook op Europees niveau gevoeld worden. Het is belangrijk dat de huidige dynamiek van meer gemeenschappelijke Europese samenwerking, onder andere bij projecten in het veiligheidsdomein, behouden blijft en dat de vastgelegde budgettaire middelen hiervoor ter beschikking gesteld worden van onder andere het EDF. De COVID-19-crisis schept bijkomende opportuniteiten voor nauwere EU-NAVO-samenwerking voor de ondersteuning van de civiele crisis. Beide organisaties hebben een specifieke aanpak in de huidige crisis. De coördinatie tussen beide organisaties verloopt goed. Voor het geïntegreerde beheer van een civiele crisis in Europa is het duidelijk dat de Europese Unie over een zeer uitgebreid assortiment aan instrumenten beschikt om een dergelijke crisis multidimensionaal aan te pakken.

04.03 **Peter Buysrogge** (N-VA): Bedankt om duidelijkheid te creëren over onze positie, mijnheer de minister.

Sinds het einde van de Koude Oorlog was er steeds een afname van de budgetten op het vlak van defensie. Elke crisissituatie zorgde ervoor dat er opnieuw geld van defensie afgeroomd werd. Ik houd dan ook mijn hart vast. Ik verwijs ook naar de communicatie na de Europese vergaderingen over de afname van de budgetten voor Europese defensieprojecten. Wij moeten dus op onze hoede zijn.

Ik hoop dat de huidige crisis defensie niet opnieuw tot het kind van de rekening maakt en dat er niet opnieuw bespaard wordt op defensie. Wij pleiten er alleszins voor om volop te blijven investeren in defensie. Wij zijn vertrokken met een inhaaloperatie op het vlak van de capaciteiten. Ik hoop dat daar in de volgende jaren verder aan gewerkt kan worden, ondanks de crisis, ook de financiële crisis, waarmee wij geconfronteerd worden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 **Vraag van Peter Buysrogge aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "Defensie en COVID-19" (55006025C)**

05 **Question de Peter Buysrogge à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "La Défense et**

1e COVID-19" (55006025C)

05.01 **Peter Buysrogge** (N-VA): Mijnheer de minister, met de dalende trend in het aantal COVID-19-slachtoffers en de ziekenhuisopnames verandert de focus van de inzet van Defensie ook enigszins naar het paraat houden van ondersteunende capaciteit en nazorg.

Buitenlandse en binnenlandse opdrachten blijven naar best vermogen doorlopen, uiteraard met de beperkingen die de strijd tegen het virus met zich brengt.

Het wekelijkse overzicht dat Defensie aan het Parlement bezorgt, geeft een antwoord op de meeste van onze vragen. Op basis van het verslag van 5 mei 2020 – ondertussen hebben wij nog verslagen gekregen – had ik graag nog een aantal verduidelijkingen gekregen.

Ten eerste, welke capaciteit wenst Defensie de komende weken en maanden aan te houden of te versterken met het oog op een tweede golf van het virus?

Ten tweede, de nadruk wordt op telewerken gelegd. Militairen dienen thuis hun fysieke paraatheid op peil te houden. Trainingen worden via de computer gegeven. Dient het personeel bewijzen van die trainingen te leveren via Tracking of Strava of iets dergelijks of via een deelname aan cursussen? Wordt dat door Defensie gemonitord?

Ten derde, een permanente cel wordt binnen het operatiecentrum van Defensie opgericht voor alles wat COVID-19 betreft, zoals zieken, steun en maatregelen. Wie zal de cel aansturen? Heeft de cel behalve het vergaren van informatie ook een sturende capaciteit binnen de organisatie?

Ten vierde, rotaties van buitenlandse missies worden zo goed mogelijk uitgevoerd volgens het oorspronkelijke schema. Op vraag van de Verenigde Naties, de NAVO en de Europese Unie diende het opgaande detachement voor het vertrek naar het inzetgebied een periode onder isolatie te worden geplaatst. Welke kosten zijn voor Defensie aan het organiseren van die isolatie op hotel verbonden? Hoe beïnvloedt die quarantaine de decompressie die wordt gepland voor militairen die van een ontplooiing bijvoorbeeld uit Mali terugkeren?

Ten slotte en ten vijfde, op dit ogenblik worden nog 15 woon-zorgcentra ondersteund. Ondertussen zijn die cijfers uiteraard geëvolueerd. Voor 16 andere centra is de opdracht beëindigd. Zeventig centra kregen een evaluatiebezoek van de medische eenheden van Defensie. Mijnheer de minister, ziet u ter zake gedurende de verdere duur van de pandemie een meer permanente rol voor Defensie weggelegd of zal een en ander door Volksgezondheid zelf worden overgenomen?

Ten zesde, deze vraag is niet echt op voorhand meegegeven, maar ze verwijst naar het debat van daarnet over de inzet van Defensie voor de verdere verspreiding van de mondkapen. Het is misschien zinvol nog even daarop in te gaan.

05.02 Minister **Philippe Goffin**: Mijnheer de voorzitter, Defensie houdt zich steeds klaar voor opdrachten van hulp aan de natie, terwijl ze tegelijkertijd ook haar operationele opdrachten verder wil zetten en haar expeditiecapaciteit tracht te vrijwaren. De gunstige evolutie van de situatie laat toe de lopende opdrachten van hulp aan de natie langzaam af te bouwen. Zoals recent opnieuw gebleken is, kan een reactivatie van de capaciteit snel gebeuren, steeds op vraag van de regering en binnen de mogelijkheden.

Elke militair is er verantwoordelijk voor om permanent zijn basisconditie op peil te houden. Het personeel dient geen bewijs te leveren van fysieke training tijdens de periode van telewerk. De jaarlijkse evaluatie van de basisconditie zal in principe voor 15 december 2020 uitgevoerd worden in het militaire milieu, indien de veiligheidssituatie het toelaat. Er wordt geen tracking gedaan van fysieke trainingen omdat dit een veiligheidsincident zou kunnen inhouden. Het zogenaamde e-Learning wordt wel opgevolgd. Vormingen met fysieke aanwezigheid binnen Defensie worden opnieuw en progressief opgestart vanaf 18 mei.

Binnen het operatiecentrum van Defensie werd een permanente cel opgericht voor de opvolging van deze crisis. Het Corona Coördinatie- en Informatiecentrum wordt aangestuurd door de onderstaafchef Operatie en Training. Deze cel centraliseert alle informatie en coördineert alle COVID-19-gerelateerde activiteiten. De bijkomende kosten voor Defensie, verbonden aan de isolatie op hotel en logement gebeuren ter plaatse.

Een decompensatiesas wordt niet systematisch georganiseerd en wordt gepland op basis van de behoeften. Het decompensatiesas voor uit Mali terugkerende militairen, voorzien voor einde maart, werd afgeschaft wegens de COVID-omstandigheden. Het decompensatiesas wordt momenteel vervangen door een individuele opvolging na terugkeer uit een operatiezone. De psychosociale steun wordt dus nog altijd geleverd, maar aangepast aan de bijzondere omstandigheden.

De ondersteuning van de woon-zorgcentra zal a priori op 7 juni worden beëindigd. De medische component is noodzakelijk voor de ondersteuning van de operaties en zal zo snel mogelijk haar kerntaken hervatten. Uiteraard blijft ook deze capaciteit voor de natie beschikbaar, indien deze behoefte zich stelt.

05.03 Peter Buysrogge (N-VA): Mijnheer de minister, bedankt voor uw antwoord en voor de gedetailleerdheid ervan.

De coronacrisis heeft gevolgen voor de gehele samenleving, dus ook voor Defensie. Ik wil nog eens gebruikmaken van dit forum om hulde te brengen aan al de jongens en meisjes van Defensie voor de belangrijke rol die zij gespeeld hebben en nog spelen in de strijd tegen het coronavirus. Daarnet hebben wij gedebatteerd over de rol van Defensie inzake de mondmaskers. Onze opinie daarover doet geen afbreuk aan de appreciatie van de N-VA over het belangrijk werk dat de jongens en meisjes van Defensie dagelijks leveren op het terrein.

Ik wil u ook nogmaals danken voor het overzicht dat wij wekelijks krijgen zodat wij een goed beeld hebben van wat Defensie onderneemt in de bestrijding van het coronavirus.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter:** Mijnheer de minister, u moest om 17.30 uur weg. Kunnen we nog enkele vragen behandelen?

05.04 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijn vragen staan verder aan de agenda maar ik kan er perfect mee leven als die omgezet worden in schriftelijke vragen en het antwoord vandaag aan het verslag kan worden toegevoegd. Anders blijven we hier commissievergaderingen organiseren.

De **voorzitter:** Vraag nr. 55006669C van de heer Francken wordt omgezet in een schriftelijke vraag. Mijnheer Francken, uw vraag nr. 55006670C is samengevoegd met de vraag nr. 55006501C van de heer Mahdi. Ik kijk even of hij het ermee eens is om ze om te zetten in een schriftelijke vraag.

05.05 Sammy Mahdi (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik doe niet graag moeilijk maar ik wil deze vraag liever als mondelinge vraag behouden.

De **voorzitter:** De samengevoegde vragen nrs. 55006670C van de heer Francken en 55006501C van de heer Mahdi zullen tijdens een volgende vergadering gesteld worden.

05.06 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de voorzitter, dan kan ik het antwoord op de omgezette vraag straks lezen in het verslag?

De **voorzitter:** Ja, de minister engageert zich daartoe.

Vragen nrs. 55006033C en 55006039C van mevrouw Chanson worden omgezet in schriftelijke vragen.

05.07 Michael Freilich (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijn vragen nrs. 55006028C en 55006029C mogen worden omgezet in schriftelijke vragen.

05.08 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de voorzitter, er worden mondelinge vragen omgezet in schriftelijke vragen. Ik neem aan dat die door de diensten beantwoord worden, maar die komen dan toch niet in dit verslag? Dat zou namelijk een precedent zijn.

De **voorzitter:** Neen, het antwoord zal aan het betrokken Parlementslid worden bezorgd. Het wordt niet toegevoegd aan het verslag. Daarin hebt u gelijk, mevrouw Ponthier.

Ik recapituleer. De vragen nrs. 55006028C en 55006029C van de heer Freilich, 55006033C en 55006039C van mevrouw Chanson en 55006669C van de heer Francken worden omgezet in schriftelijke vragen.

06 **Vraag van Peter Buysrogge aan Philippe Goffin (Buitenlandse Zaken en Defensie) over "Chroom 6 en de Luchtcomponent" (55006027C)**

06 **Question de Peter Buysrogge à Philippe Goffin (Affaires étrangères et Défense) sur "Le chrome 6 et la Composante Air" (55006027C)**

06.01 **Peter Buysrogge** (N-VA): Mijnheer de minister, de Amerikaanse vliegtuigmotorenfabrikant Pratt & Whitney zou aan zijn partners hebben meegedeeld dat er mogelijk een gezondheidsprobleem rijst bij het gebruik van zijn motoren, nadat toxische residuen van chroom 6 zijn aangetroffen, mogelijk ontstaan door de hoge temperaturen bij verbranding. De fabrikant gaat nog verder onderzoek verrichten naar de mogelijke bron en de intensiteit van de vervuiling. De Nederlandse luchtmacht legde na het ontvangen van de boodschap de onderhoudswerkzaamheden tijdelijk stil en heeft ze nu hervat met bijkomende veiligheidsmaatregelen.

Heeft Defensie een soortgelijk bericht ontvangen van de firma?

Meerdere toestellen van Defensie, zoals F-16 en C-130, maken gebruik van die motoren. Hebt u weet van welke modellen mogelijk een gevaar opleveren? Neemt Defensie bijkomende beschermende maatregelen? Zo ja, welke?

06.02 Minister **Philippe Goffin**: Mijnheer Buysrogge, Defensie werd midden april 2020 op de hoogte gebracht van de vaststellingen van de firma Pratt & Whitney met betrekking tot de mogelijke vorming van chroom 6-residu in zeer specifieke delen van de motoren van de F-16. De C-130 heeft geen Pratt & Whitney-motoren. Het toestel Falcon 7X is wel uitgerust met Pratt & Whitney-motoren, maar Defensie staat niet in voor het onderhoud daarvan.

Alleen van Safran, de fabrikant van de NH90-motoren, werd gelijkaardige informatie ontvangen.

Alle betrokken eenheden werden onmiddellijk op de hoogte gebracht van de vaststellingen. Alle nodige beschermingsmaatregelen, zoals het dragen van persoonlijk bescherming, werden verduidelijkt in het geval van werkzaamheden in de mogelijkervijze gecontamineerde zones.

Defensie staat in contact met de fabrikanten om de resultaten van de verdere analyses correct op te volgen.

06.03 **Peter Buysrogge** (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor het duidelijke antwoord.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 17.28 uur.

La réunion publique de commission est levée à 17 h 28.